SVOBODA

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 123. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 1, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 123. РІК XCVI.

4-ТЕ ЛИПНЯ — ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ АМЕРИКИ

ОБІТНИЦЯ ВІРНОСТІ

„ПРИРІКАЮ ВІРНІСТЬ ПРАПОРОВІ З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ І РЕСПУБЛІЦІ, ЯКУ ВІН РЕПРЕЗЕНТУЄ: — ОДИН НАРОД, ВІРНИЙ БОГОВІ, НЕПОДІЛЬНИЙ ЗІ СВОБОДОЮ І РІВНОПРАВНІСТЮ ДЛЯ ВСІХ".

1892 р.

...„З ВІЙСЬКОМ ЗА ВОЛЮ БОРОЛИСЬ МИ:
РІВНІСТЬ, БРАТЕРСТВО І ВОЛЯ УСІМ
НАШІ БУЛИ ІДЕАЛИ.
ТЕПЛОЮ КРОВ'Ю НА СТЯГУ СВОЇМ
МИ ЇХ В БОРНІ НАПИСАЛИ..."

О. ОЛЕСЬ

В СССР помер совєтський шпигун

Москва. — Орган Міністерства оборони СССР газета „Красная Звезда" повідомила, що 22-го червня тут помер на 32 році життя американець Ґленн Майкл Савтер, який свого часу втік у Совєтський Союз. Газета твердить, що Ґ. Савтер був співробітником КҐБ і, живучи у ЗСА, виконав ряд завдань совєтської розвідки.

Досі вважали, що Ґ. Савтер почав співпрацювати з КҐБ лише після втечі в СССР. Некролог про Савтера підписаний колеґією КҐБ і „товаришами по праці". „Красная Звезда" не повідомляє, від чого помер американець. Газета пише, що перебравшися в СССР, він взяв собі ім'я Михайло Євгенович Орлов. Разом з некрологом поміщена фотографія покійного.

„Я вважаю, що робити висновки про це ще рано", — зауважив представник ФБІ Майкл Кортан на запитання репортера про те, коли Савтер почав працювати на совєтську розвідку. Кортан повідомив, що Савтер народився у Гаммонді, Індіяна, і вчився в школі у Камберленді, Мин. У 1970-их роках він служив у військово-морській фльоті ЗСА, а потім працював вільнонайманим спеціялістом у розвідувальному відділі Другої американської фльоти. У 1986 році він закінчив університет Олд Домінійон у Вірджінії, де вивчав російську мову. Незабаром Савтер зник. Як стало відомо, ще до його зникнення власті почали розслідування, підозріваючи Савтера у шпигунстві. Як повідомили в липні минулого року совєтські газети, Савтер попросив політичного притулку в СССР, заявивши, що на батьківщині його переслідувало ФБІ.

В некролозі сказано, що Савтер — „Орлов" довгий час був совєтським агентом, який боровся за усунення „навислої над людством загрози нуклеарної війни", і виконував завдання совєтської розвідки, вносячи „значний вклад у безпеку совєтської держави".

Незабаром після появи у Москві, втікач виступив на совєтській телевізії і повідомив, що, між іншим, займався аналізою фотографій під час підготови американського повітряного налету на Лівію у квітні 1985 року. У цьому виступі він не сказав ні слова про те, що працював на КҐБ і висловив незадоволення своїм новим життям. Савтер заявив совєтському репортерові, що був незадоволений політикою ЗСА в ділянці нуклеарного озброєння і негатив-

(Закінчення на стор. 3)

РОЗПОЧИНАЮТЬСЯ ПЛАСТОВІ ТАБОРИ НА „НОВОМУ СОКОЛІ"

Баффало, Н.Й. (Я. Пришляк). — Дня 8-го липня ц.р., започатковують свої виховно-відпочинкові пластові табори на „Новому Соколі".

Пластові табори мають особливий чар, і це дорогоцінний дарунок добрих батьків, для своїх дітей — потіх, які, доцінюючи велику потребу пластового виховання у „таборовій школі" протягом повних трьох тижнів. Вони не менше щасливі, коли їхня дитина, перебуваючи у гурті однолітків, знайомиться, зав'язує та зміцнює дружні зв'язки, скріплює фізичні сили, а що головніше — сталить, шліфує характер-дух, поглиблює любов до свого рідного.

В цьому році „Новий Сокіл" гостितиме пластову молодь та дітей з далекої Каліфорнії, Ню Йорку, Ню Джерзі, Чикаґо, Дітройту, Балтимору, Гартфорду, Сиракюз-Ютики, Рочестеру та сусідньої Канади — Торонто, Гемілтону і Ст. Кетринс.

Відповідні до цьогорічного клича „Рік 1989 — Рік Української Мови" та у 175-річчя дня народження Т. Шевченка коменданти окремих таборів будуть проводити намічену виховну програму.

Коменданти таборів є новачок: ст. пл. Тамара Коритко; новаків — ст. пл. скоб Мирон Депутат (Тисовського — Дрот), табір юначок — ст. пл. Олеся Войчак, Табір юнаків буде під командою ст.пл. Андрія Дмитріюка (Вовкулака). Найбільш чисельним табором буде табір новаків — 45.

22-23-го липня ц.р. відбудеться традиційний „День Пластуна". В суботу ввечорі — святочна Велика Ватра, присвята цьогорічним кличам. У неділю рано — дефіляда, виступи таборів. Опісля дозвілля та відвідини всіх таборів батьками та прибулими гостями. Св. Служба Божа — Молебень буде служитися о год.5:30. На ці святкування команда Дня Пластуна сердечно запрошує батьків пластової молоді, гостей зблизька й далека та усіх членів пластової організації.

Особливо радісно, що учасниками цьогорічних пластових таборів на „Новому Соколі" буде троє дітей — один юнацького віку, двоє — новацького, — які недавно прибули з України. Організатори бажають їм щасливого таборування в надії, що цей пластовий табір допоможе їм улекшити та переболіти велику тугу за рідною землею, дорогою Батьківщиною — Україною.

В КИЄВІ ВІДКРИТО ВИСТАВКУ „ПРАВОСЛАВ'Я В ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ"

Київ. — Як повідомляється в газеті „Культура і Життя" з 11-го червня, в приміщенні Історичного музею УССР відкрито виставку з метою показати, що Православна Церква була структурним елементом соціяльно-політичної системи спочатку давньоруської держави, а потім України і Росії.

„Християнізація Русі і духовна культура східніх слов'ян" — так називається один з розділів виставки, який підкреслює ролю Православної Церкви в розвитку давньоруської культури, у створенні літературних і художніх цінностей. На виставці можна побачити фраґмент дзвона з Десятинної церкви X століття, наперсні хрести, хорос-панікадило XII століття, писанки, жіночі прикраси із скарбу, знайденого на вулиці Кудрявській у Києві, зброю, побутові предмети, що є свідками далекого минулого.

У вітрині, присвяченій розвиткові писемности є „Глаголицькі листки" IX століття, „Остромирове Євангеліє", „Сказання про Бориса і Гліба", „Слово про Ігорів похід".

Тематичний комплекс „Архітектура і монументальний живопис X-XIII століть" свідчить, що ці види мистецтва, а також художні ремесла, книжки були сконцентровані в храмах — Десятинній церкві, Софійському соборі, Києво-Печерській лаврі, Михайлівському Золотоверхому монастирі...

У розділі, присвяченому Православ'ю на Україні XVI — початок XX століть, висвітлена діяльність Церковних братств та їх шкіл. Експонуються портрети гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, який з усім своїм військом вступив до Київського братства; Мелетія Смотрицького, котрий очолював Київську братську школу і написав „Граматику"; митрополита Київського і Галицького Петра Могили, фундатора Київської академії; письменника, філософа Григорія Сковороди. Є там ікони, видання „Апостола" 1595 року, неканонічне „Євангеліє" 1707 року з ґрав'юрами Данієля Галяховського тощо.

Численні фотографії знищених храмів, документи і фотографії репресованих за віру людей свідчать про трагедію українського Православ'я у 20-30-ті роки й також у післявоєнні.

Не обійшлося там і без пропаґанди „миротворчої діяльности Російської Православної Церкви", однак за сімдесят років це вперше з'явилася можливість показати розвиток українського Православ'я і високо-художні культові предмети, зроблені славетними українськими майстрами Іваном Равичем, Самсоном Стрільбицьким, Іваном Чижевським, невідомими керамістами, різьбарами, малярами.

На виставці є матеріяли з Історичного музею України, з Центральної бібліотеки АН УССР, з колекції заслуженого діяча мистецтв України І. Гончара та скульптора В. Луцака, з колекції художниці Г. Севрук. В організації експозиції допомагав митрополит Київський та Галицький Філарет.

Як зазначає кореспондент С. Печера „виставка справляє враження складне і неоднозначне. Та історію треба показувати такою, якою вона є".

Опубліковано монографію В.-Д. Гайке про дії УД УНА англійською мовою

Торонто — Париж — Мюнхен. — Тут, минулого року, видано 160-сторінкову монографію майора 1-ої Української Дивізії „Галичина" Вольфа-Дітріха Гайке в перекладі на англійську мову Андрія Виницького — п.з. „The Ukrainian Division 'Galicia', 1943-45 Memoir".

Обгортка книжки про Дивізію.

Зредаґував це видання НТШ на Европу і Канаду проф. Юрій Божик; д-р Джан Армстронґ, переглянувши цю книжку, написав до неї вступне слово.

Манускрипт цієї праці написав В.-Д. Гайке у 1947 році, перебуваючи в англійському полоні. Основувався він на своїх записках із щоденника, як теж на мапах і своїй пам'яті, що закарбувала ці воєнні дії. Монографія його німецькою мовою появилася у 1973 році п.з. „Sie wollten die Freiheit: Die Geschichte der Ukrainischen Division 1943-1945", що в перекладі на українську мову звучить: „Вони хотіли свободу: історія Української Дивізії Української Національної Армії". У перекладі на українську мову ця праця появилася скоріше, бо 1970 року п.з. „Українська Дивізія 'Галичина': історія формування і бойових дій у 1943-1945 роках". Переклав цю книжку Роман Колісник; зредаґував її — д-р Володимир Кубійович.

Вкінці монографія В.-Д. Гайке — в темносиній люксусовій твердій обгортці оздоблена дивізійним левиком — промостила собі дорогу в світ у перекладі на англійську мову. До публікації її зокрема причинилися: д-р Мирослав Малецький, Любомир Шух, та Оксана Смеречинська.

Монографія майора Вольфа-Дітріха Гайке, що видана з особливою ціллю — познайомити із діями Української дивізії англомовний світ — говорить найкраще і найвиразніше устами самого автора: „У мене бажання — присвятити цю книжку обоїм — українцям і німецькому народові, в якого перед українцями є борг вдячности. Не зважаючи на нашу важку долю, ми, німці, повинні висловити українцям щире співчуття, до цих, що і їх в минулому доля так болюче випробувала. Я теж це присвячую моїм товаришам по-зброї як додаток до загальної історії їхнього війська. Працю цю написав німець, який відкрив та досвідчив на собі історію і взаємини із Українською Дивізією, національно найбільш свідомою українською військовою одиницею по стороні німців під час Другої світової війни. Я тому заявився по стороні Дивізії, бо особисто завважив наслідки великих помилок німецької політики, що вплинуло і на Українську Дивізію. Хай ця праця принесе належне признання гідним ділам українців, які боролися за справжню демократію, і хай це послужить як свідчення відваги і прямолінійности вояків, які чесно несли їхні шпаґи до кінця війни і склали свою зброю не заплямленою.

Замовляти цю книжку можна, звернувшись на адреси дивізійних станиць, або адресу журналу „Вісті Комбатанта", в Канаді: „Veterans News" — P.O. Box 279, Str. „D" Toronto, Ont. Canada, M6P 3J9.

Верховна Рада СССР закликає до негайного приспішення перебудови

Москва. — Кореспондент газети „Лос Анджелес Таймс" Майкел Паркс повідомляє з Москви, що 26-го червня ц.р. Верховна Рада СССР у всенародному зверненні в справі майбутніх реформ накреслила законодавчу програму, спрямовану на приспішення темпу політичних, економічних і соціяльних змін та на поширення їх обсягу.

З'їзд народних депутатів, підсумовуючи наслідки своєї першої сесії, закликав випрацювати нову конституцію, внести політичні реформи, запевнити охорону індивідуальних прав громадян, врешті ясніше окреслити обмеження авторитету уряду та панівної Комуністичної партії.

Ключові заходи — це негайні конституційні зміни, які „признавали б невідкличні права окремих громадян до життя, до незайманности свободи, до повної юридичної реформи зі встановленням незалежної судової системи та до затвердження основних законів свободи релігійної віри, преси і зґромаджень".

Підкресливши, що країна знаходиться в серйозній економічній кризі, З'їзд домагається швидкого введення економічних реформ із рішучими заходами перейти від майже тотальної державної власности й центрального плянування до різнорідних форм економіки, які були б зі собою пов'язані і взаємно себе доповнювали б, та до економіки, яка працювала б на принципах вільного ринку продажу й попиту, в якій, врешті, велику ролю відіграли б незалежні підприємці й кооперативи.

Щоб розв'язати гострі етнічні конфлікти, Верховна Рада пропонує розвинути федералістичну структуру, яка дала б совєтським республікам справжні політичні й економічні повновласті, як теж завести прийоми, які ґарантували б права меншин.

ВІДКРИЄТЬСЯ: ВИСТАВКА КАРТИН Л. МОРОЗОВОЇ

Гантер, Н.Й. — Виставка картин Людмили Морозової відкривається в неділю, 2-го липня ц.р. Виставка краєвидів старовинних церков Греції, України, Австрії та Німеччини присвячена пам'яті члена-кореспондента Академії Наук України та СССР проф. Іполіта В. Могилевського в сторіччя його народження.

ЩОТИЖНЕВА ХРОНІКА ЛЬВІВСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ УГС

• У квітні цього року в Чернігові місцева влада не дала дозволу на проведення мітинґу, присвяченого трагічним подіям на Чорнобильській АЕС. Ініціяторами цього мітинґу були неформальні організації „Демократична спілка сприяння перебудові", „Екологічна студентська дружина" з Чернігівського педінституту і Товариство рідної мови імені Шевченка. Влада також не дозволила провести похід зі смолоскипами присвячений сорокаріччю звільнення Чехословаччини від фашистів, який збиралися провести учні школи No 6 імені Юліуса Фучека. Єдиним поясненням відмови може бути панічний страх чернігівської партбюрократії перед неконтрольованою ініціятивою народу, в якого вона повністю втратила авторитет.

• 12-го квітня в Одесі до міськкому партії було викликано голову одеської філії товариства „Меморіял", доцента Інституту зв'язку Віктора Цимбалюка. Секретар міськкому партії М'ястковський звинуватив Цимбалюка у тому, що він нібито пропаґує український націоналізм, сіє міжнаціональну ворожнечу і виступає проти російського шовінізму, якого, за словами М'ястковського, в Одесі взагалі не існує.

• 29-го квітня у Чернігові товариство „Меморіял" випустило звернення, в якому рішуче засуджується неосталіністська акція військового розгрому мирного мітинґу в Тбілісі. Звернення надіслано з'їздові народних депутатів СРСР, до Верховної Ради Грузії, до редакцій центральних газет та до правління всесоюзного товариства „Меморіял".

• 17-го травня на заводі „Алмазінструмент" на площі перед адміністративним будинком відбулися загальнозаводські збори робітників, які скликав, не зважаючи на опір адміністрації, комітет робітничого самозахисту, який очолює інженер Владислав Коржов. Всі промовці засудили діяльність профспілкового комітету заводу та ради трудового колективу, вони запропонували переобрати її у повному складі. Збори вибрали новий профспілковий комітет, нову раду трудового колективу і обрали головою цих двох організацій Владислава Коржова. Проте адміністрація заводу відмовилася визнавати правомірність проведених зборів і розпочала кампанію залякувань проти робітників й активістів комітету робітничого самозахисту.

• 17-го травня у Чернігові в Палаці Культури хіміків відбулися збори Демократичної Спілки Сприяння Перебудові, Української Гельсінкської Спілки, Товариства рідної мови імені Шевченка і товариства „Меморіял". На цих зборах у виступах багатьох активістів демократичного спрямування, особливо членів УГС Михайла Коваленка, Якова Мостепана, Левка Лук'яненка, пролунала гостра безкомпромісова критика причин існуючого беззаконня і важкого політичного та матеріяльного становища українського народу як наслідок засилля однопартійної системи. На зборах був присутній другий секретар чернігівського обкому партії Половець. Він звинуватив Українську Гельсінкську Спілку в тому, що вона неначебто закликає до відокремлення України від СССР. Цим самим Половець мав намір відштовхувати людей від УГС. Проте це йому не вдалося. Після зборів до чернігівської філії УГС вступило багато нових членів, особливо молоді.

З уваги на свято Незалежности Америки, що припадає на вівторок, 4-го липня ц.р. „Свобода" не появиться з датою 4-го липня. Чергове число „Свободи" друкуватиметься у понеділок 3-го з датою середи 5-го липня. В день Незалежности 4-го липня канцелярія Головного Уряду УНС і видавництва „Свобода" будуть закриті.

ГОСТІ З УКРАЇНИ ВИСТУПЛЯТЬ В „КАРПАТІЇ"

Гантер, Н.Й. — Тут в неділю, 2-го липня ц.р., о год. 7:30 вечора в гостинниці „Карпатія" виступлять гості з України з такими доповідями: „Поезія: читання. Розмова про творчість" — Павло Мовчан, поет з Києва, „Лесь Курбас — основоположник нового українського театру" — прочитає Неллі Корнієнко, редактор журналу ЮНЕСКО, і " 'Березіль' під снігами Соловок" — виголосить Лесь Танюк, режисер українського театру з Києва.

В ПОЛІЦІЙНОМУ УПРАВЛІННІ Ґренади вистрілом з вогнестрільної зброї був убитий Космос Реймонд, який виконував обов'язки комісара поліції цього карібського острова. За непідтвердженими повідомленнями, нападаючий стріляв ще у двох осіб, вбив одного, а другого поранив. Восени 1983 року на Ґренаді, населення якої становить коло 100 тисяч осіб, висадилося американське військо, звільнивши острів від комуністів і встановивши демократичне правління.

В АМЕРИЦІ

СТОЯЧИ ПЕРЕД НЕБЕЗПЕКОЮ, що Вашінґтон здійснить свої погрози і накладе вищі мита на японські товари, спроваджувані до ЗСА, уряд Японії видав зарядження, щоби дати більший доступ закордонним фірмам до японського ринку рухомих телефонів. Це рішення задовільнило покищо обидві сторони, бо, як заявив секретар Департаменту торгівлі Роберт Мосбахер, „ця злагода має послужити прикладом для майбутніх переговорів", одначе він відразу додав, „що це також вказує на серйозні зобов'язання, взяті на себе адміністрацією президента Дж. Буша, співпрацювати зі своїми торговельними партнерами для забезпечення вільної торгівлі". Японці в свою чергу висловили бажання, що „ця угода причиниться до вдержання і дальшого розвитку дружби між нашими країнами".

ШУКАЮЧИ РІЗНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ, щоби запобігти нестримному зростові оплат за лікування, Комісія засобів і способів при Палаті Репрезентантів проголосувала, щоб накласти загальну чи радше одностійну межу, — і то вже в наступному році, — платностей, що їх уряд буде виплачувати лікарям, які лікують пацієнтів, кошти лікування яких оплачує уряд, т.зв. „Медікер". Також проголосовано перевірити і доповнити дотеперішні ставки лікарів, їх узгіднити, як також накласти однакову ставку, котру вони могтимуть вимагати від пацієнтів, після урядової заплати. Запропоновані зміни не дуже були до вподоби Американській Медичній Спілці, але мали повну підтримку адміністрації президента Дж. Буша, а також й обидвох партії. Голова Комісії демократ з Іллиної Конґресмен Ден Ростенковскі назвав ці зміни „найбільш проґресивними в ділянці охорони здоров'я від 1983 року", коли Конґресмен вирішив ставки для лікарень.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Горде 4-те Липня

Американське 4-те Липня — це українське 22-ге січня. Але яка велика різниця між тими двома історичними датами, яка різниця їхнього сутнього змісту! Американські роковини проголошення Декларації Незалежности 4-го Липня 1776 року пригадують, як за той короткий час різнонаціональні пришельці на Північноамериканський континент з пустки, з території заселеної автохтонними індіянами створили наймогутнішу у світі великодержаву від Атлантійського по Тихий океан, з найвищим у світі життєвим стандартом. Українське 22-ге Січня залишилося тільки символом, але й чимось вище, як тільки символом, бо ідеалом і політичною програмою. І хоча З'єднані Стейти Америки є могутньою великодержавою, лідером вільного світу, а Українська Народна Республіка з січня 1918 року стала насправжньою поярмленою й експлуатованою колонією совєтської большевицької імперії, то все ж ці дві світлі дати мають одно спільне: 4-те Липня дороге серцю і розумові американського народу, так само, як дата 22-го Січня дорога серцю і розумові всіх свідомих свого „я" українських людей.

Це вже так часто повторюється, що „ми спізнилися", що воно подобає на заяложену фразу. Ми спізнилися, бо українську живу народну мову введено в нашу літературу „Енеїдою" Котляревського щойно 1798 року, коли на Заході були вже твори Данте, Шекспіра, Сервантеса, Віктора Гюґо й інших титанів слова. Але й американці спізнилися, їхня бо Декларація Незалежности прийшла заледве на 17 років перед вибухом Великої французької революції у цій країні, яка за західньоримської імперії звалася Ґалією, проти якої переможний похід вів Юлій Цезар. Молодою є американська держава. Спізнилися її будівничі, але стомилевими кроками наздігнали час. Кілька років тому звеличували в Америці 200-річчя дати 4-го Липня і тоді не тільки ми писали про „Американське чудо", але в усьому світі прославлювано це чудо. Воно стало можливе тому, що ті піонери американської потуги були надхненні енерґією, яка штовхала їх їхати кіньми й возами в різні сторони безкрайньої території і скрізь засновувати школу, церкву й крамницю з усіма можливим крамом. Дальшими етапами була поява виборного шерифа, лікаря всіх недуг і примітивної каси ощадностей. По нинішній день пишається Америка своїм народним побутом з часу існування „Дикого Заходу", з його боями проти індіян і сантиментальними піснями ковбоїв. Коли тепер Президент і Конґрес мають на руках страшну проблему масового злочинства, то існує палка полеміка довкола свободи продажу й посідання серійної зброї. Від піонерських часів залишився пієтизм до зброї — і моттом могутньої Американської Асоціяції кріса є: „Не зброя вбиває, а людина". За останніх двісті років і за останніх двадцять років наросли гори трудних внутрішніх і закордонних проблем, що їх намагаються розв'язувати Президент, Конґрес, Верховний Суд, стейтові губернатори й Асамблеї. Не все можна успішно розв'язати і не всі рішення цієї великої зрізничкованої державної машини правильні. Перших сім основних статтей Конституції, що її на першому місці підписав Джордж Вашінґтон, складено 17-го вересня 1787 року. Від того часу схвалено вже 26 Додатків до Конституції, останній 21-го березня 1971 року, і виринає потреба щораз нових Додатків. Ось у червні цього року Верховний Суд прийняв таку нещасливу постанову у справі американського прапора, що вороги й злочинці зможуть помітувати ним і спалювати його. Виринула негайно думка, що треба схвалити окремий Додаток задля охорони недоторканости прапора. Це вимагає дуже довгої і затяжної процедури, бо для схвалення нового Додатку треба позитивного рішення Асамблей у двох третіх стейтах країни.

У щорічному 4-му Липня звеличує оце американське чудо понад 220 мільйонів американських громадян. Треба подивляти цю демократію, яка всупереч усім перешкодам і труднощам творчо діє. Вчімося на прикладі творців американського чуда, творців, що вміли відстоювати свої права.

Іван Кедрин

СВІТЛА Й ТІНІ X СЕСІЇ УНРАДИ

Немає такого у світі, щоб все було добре і не було ніякого лиха. Нема такої кількаденної конференції, яка сяяла б тільки світлами без жодних тіней. Коли ж мова про X сесію Української Національної Ради, яка відбулася у днях 17-го-20-го червня ц. р. у приміщеннях Українського Культурного Центру в Бавнд Бруку, Н. Дж., то треба згори ствердити: світел там було куди більше, як тіней. Сам факт скликання цієї сесії був уже позитивом. Після розв'язання УНРади 7-го березня 1976 року поза УНРадою опинилися 1) матірна ОУН із світлою традицією заснованої в Америці полк. Євгеном Коновальцем Організації Державного Відродження України (ОДВУ), з ідеологічними прибудівками, з власною оселею, пресою і поважним кадром діячів. 2) УРДП, яка охоплює більшість зорганізованих політично українських еміґрантів із Наддніпрянщини та має також дуже добре редаґований часопис у Дітройті і чималий кадр членів. 3) УНДО, яке числом членів скорчилося, але все ж має традицію найбільшої політичної партії в Галичині, яка відіграла історичну ролю. 4) Новозаснована опозиційна Рада Прихильників УНР, із своїми Відділами в кількох містах періодиком і гуртом видатних діячів. У 1987 році постала Консолідаційна Комісія з Іваном Самійленком на чолі, з якою повела розмови Конференція Українських Партій і Організацій (КУПО) під головуванням д-ра Зенона Городиського. Ті розмови були довгі, але скінчилося підписанням злагоди на базі переведення деяких змін у Тимчасовому законі про УДЦентрі (первісний текст 10-го червня 1948) та з узгідненням деяких персоналів. На цій основі всі чотири вищеназвані середовища вернулися до УНРади, при чому Рада Прихильників заявила, що після переведення сконсолідованої X сесії вона розв'яжеться.

Дехто ставиться легковажно до УДЦентру, заперечуючи його реальну вартість. Але УДЦентр має леґітимну підставу свого існування, бо основується на законі з 12-го листопада 1920 року, прийнятого ще на території України. Головами УДЦентру в Европі в роках 1920-39 були Симон Петлюра і після його вбивства Андрій Лівицький — обидві історичні постаті Симон Петлюра став символом збройної боротьби України, і знову ж Андрій Лівицький, який, як адвокат у Полтаві, боронив українських політичних в'язнів ще за царату. Очевидно, в добі міжнародної деконьюктури для української визвольної справи УДЦентр не має широкого поля діяльности. Але крім того, що він символізує українську державність — він може самостійно і, в тісній співпраці з іншими демократичними організаціями вести освідомну працю серед незрячого чужинецького світу і може вести таку ж працю серед української молоді, яка не тямить новітньої нашої війни-революції та взагалі не дуже добре знає історію України. Ото ж сам факт існування УДЦентру від 1921 року з перервою років 1939-48 — цей факт позитивний, бо коли чуємо інколи, що в Україні треба би перевести плебісцит на самовизначення, то хто не тямить IV-го Універсалу з 22-го січня 1918 року, той в існуванні УДЦентру має доказ, що Україна вже самовизначилась і те своє державницьке самовизначення шанує та продовжує його традицію поза кордонами поярмленої України. Доцільність існування УДЦентру доказав Олександер Шульгин у знаменитому творі „Без території".

До світел треба зарахувати, що на сесії не було ніяких різких суперечок, не було персональних атак. Сесія складалася з партійно-політичного, номінаційного і виборного секторів, разом 84 делеґати. Переважали на залі білі і лисі голови, але й була добре репрезентована середня ґенерація. На превеликий жаль, не було молоді не то між делеґатами, але й гістьми. Може дещо спричинила це віддалена від великого міста місцевість, але явище байдужности нашої молоді до суспільно-політичних установ і проблем є однією з найбільших наших відомих болячок.

Позитивом було, що заснований в Америці Український Демократичний Рух (УДР) в особі д-ра Олега Волянського зголосив бажання приступити до УНРади. Без уваги на число членів цієї організації автор цих рядків не бачить причин, чому Президія УНРади, яка між сесіями має прероґативи пленуму, не могла б піти назустріч цьому бажанню. Представник Української Гельсінкської Спілки Микола Руденко виголосив на бенкеті прегарну промову, яку всі вшанували оваціями для цього діяча. На сесії підкреслено відданість всім трьом віровизнанням: Молебень відправили перед відкриттям сесії два дуже поважані духовники Української Православної Церкви о. протепресв. Богдан Железхівський і о. протопресв. Артем Селепина. Молитвою започаткував бенкет о. ігумен Патрикій Пащак ЧСВВ, парох церкви св. Юра у Ню Йорку. Заключну молитву — псальм — відчитав пастор Української Євангельської Церкви В. Домашовець.

У другому дні сесії появилися на залі два діячі Виз-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про „сочисті" слова

Довкола нас, в розмовах чи в українській пресі всі говорять та пишуть про це, що маємо Рік Української Мови — отже треба її плекати, треба закликати до її уживання і треба боротися, щоб вона стала панівною так в Україні, як і на місцях поселення у світі, де живуть українці.

Усе це величаве, патетичне, патріотичне і потрібне.

Але... якось ніхто не пише і не порушує теми засмічення цієї української мови не лише чужими словами, але власними, рідними „сочистими" словами, яких так залюбки вживає багато українців у розговірній мові. При тому інакшу „сочистість" мають у вислові українці із західніх земель, а інакшу із східніх областей України. Все одно, багато цих слів можна часто почути при різних нагодах.

Особливо часто чують їх наші діти в цій щоденній, домашній розмові, до якої прислуховуються та, розуміється, дуже скоро такі слова засвоюють собі у свій словник, і коли почують їх у батьків чи інших старших членів родини — то ці слова набирають самозрозумілого права, а їхня вульґарність їх зовсім не вражає.

Нам дуже часто доводиться чути у зустрічі з нашою дітворою і молоддю цілий цей словник, який ні трохи не потрібен, хоча він є українською мовою. Розуміється, що діти скоро перебирають уживання таких „сочистих" слів одні від одних і навіть у родинах, де батьки вважають, щоб у присутності дітей не розмовляти „сочисто" і не називати себе поганими словами — діти привозять знання таких висловів із табору, чи з інших зустрічів української молоді та повторяють зачуте, не розуміючи, що це чи інше слово значить та чи воно гарне чи погане.

Отже коли в цьому році так усі закликають до вживання української мови чи не потрібно звернути увагу також на цей її відтинок і на те, що є цілий ряд „холер" та подібних висловів, що їх можна б було закинути в нашій розговірній мові та у відношенні до інших. Колись було у нас прийнято, що коли хтось хотів ужити „сочистого" слова, шукав його у польському або російському словнику, — тепер цей звичай закинуто.

Недавно мали ми нагоду перебувати в одній із наших українських дуже корисних установ, де урядовці приймають багато різних осіб у різних справах. Цікаво було довшу хвилину прислуховуватися до балачки одного із урядовців, який либонь, чимось схвильований не щадив собі „сочистих" слів, зовсім не зважаючи на те, що у кімнаті було кілька осіб, між ними також кілька жінок. Дуже гарно, що розмова ішла по-українськи — але чи не могла б ця мова бути трохи краща і менше „соковита?"

Чи Рік Української Мови не зобов'язує також до плекання гарного вислову і не засмічування її поганими, вульґарними словами?

О-КА

Роман Кухар

ПОЕЗІЯ, ЩО ПОЛОНИТЬ, З ДУШІ ПЛИВУЧИ

Микола Щербак. „Пахощі суцвіття" (Збірка поезій за роки 1960—1970). Об'єднання Українських Письменників „Слово". Ню Йорк, 1982, ст. 104.

Часто буває, що серед великого вибору яскравого різноманіття губляться непоказані назверх цінноці. Буває й таке, що посередні якості, коли їм відповідно промостити шлях, знайдуть краще поширення в суспільстві від часом і куди вартісніших, якщо такі приховані в тінях загальної уваги.

Поетична творчість Миколи Щербака належить до цієї категорії неголосної й невпізнаної повністю літературної вартости, що й досі не зазнала належної собі оцінки. Мовить дехто, Микола Щербак, тиха, скромна особа, йому зовсім не залежить на суспільному розголосі й чуже його характерові реклямування своєї творчости. З цим можна й погодитись, проте не з обставиною незнання певної громадської вартости через те тільки, що вона поза орбітою загального обігу.

Познайомившись достатньо з якісним багатством поезії Миколи Щербака, відкриємо в ньому першорядного поета, що володіє добірним, звучним і образним словом, зразковою технікою віршування та довільними в нього засобами поетичного мистецтва. Його поетична мова чиста, як вода з криниці народної творчости, запашна й милозвучна своїм щедрим, незіпсутим багатством з надрічної вітчизняної левади, рясна вдатними епітетами й метафорами, що діють природно, не вражаючи штучністю, надуманістю.

У поета добір слів та фразеологія дуже вмісні, а впарі з цим не виполовілі, так же, як оті його „липкучі бруньки", „шумке вино", „кошлатий гребінь", дзьобате буслення", „в'язке повітря", „росяне зідхання", „розп'яті вітряки", „хижі хащі", „вітрове веління", „шелесткі тополі", повноводий Дніпро", „синьогорий Київ", ітд.

Та й життьовий літературний дорібок Миколи Щербака показний: збірки поезій „Вітри над Україною", 1947, „П'янкий чебрець", 1953, поема про Йосипа Позичанюка, „Шлях у вічність", 1954, чергова збірка „Багаття", 1959, поетизована література для дітей, „Віршована абетка", 1960, „Волошки", 1969, ще одна поема „Герої" (про генерала Чупринку), і ще одна збірка, що дала привід пізнати Миколу Щербака в усю його височінь, „Пахощі суцвіття", 1982.

У шістьох циклах „Пахощів суцвіття" поет малює картину свого органічного духового світу. В циклі „Земле моя" передано символічне поєднання поетової батьківщини з його особистим, продиханим поезією, запіллям:

...На образах розквітлі
рушники,
Барвінок, як благання,
на могилі,
Кущі любистку й м'яти,
серцю милі.
Пучок калини з любої руки
І мати в тузі голову
схиля —
Земле моя!
(Земля")

Цикл „клич волі" — мітний поетовим викликом долі, палким сподіванням:

...Сонце, прийди на
христини!
Земле, радій і гордись!
Родився син України,
Провісник народу родивсь!
(„Баляда про народження")

Священна рідна традиція, всенародні вартості проходять провідною ідеєю в черговому циклі, „Провісні проміння":

...Де світить сонцем синій
небосхил —
Приймають небеса земну
молитву.
Черпни і пий, щоб Бог
послав нам сил —
Свій щедрий дар — на
подвиг і на битву!
(„Водохрища")

Цикл „Мати" — це співучий пеан і глибоке зідхання на згадку матері поета:

...На Благовіщення
побожно ти говіла
І в світлому блаженстві
й супокої
Приходила із церкви й нас
благословила,
Своїх дітей-синів і,
хрестячись, ділила
Свячені крихти проскури
святої.
(„Проскура")

У „Світі й відсвіті" пересуваються перед очима поета силюети знайомих людей, чи то провідних постатей його вітчизни:

...Нехай когось бере в полон
Бетговен,
Нехай від Ґріґа серце
затріпоче,
Хай Сметану й Шопена
люблять люди,
Чи Глінка спогадом
зволожить очі...
Почую Лисенка — я щастя
повен,
Душа здригнеться — волі,
волі хоче,
І рідна пісня розриває
груди...
(„Коли чую Лисенка")

Останній цикл „Пахощів суцвіття", а саме „Доля в дорозі" — це й символічне верхів'я поетової долі, так жагуче й змістовно передане в вірші „Поезія":

Ти, як щастя, радість
і любов,
Усмішка, і сльози, і
жадання.
Ти — кипіння, гіркота і
кров
І думок прозоре
проростання.

Ти — як гнів, і шепіт, і
розмай...
З чим зрівняти їх,
небесні звуки?...
Ти — мій сон, і чари,
і відчай,
І моє розп'яття, повне
муки...
(„Поезія")

Поет Микола Щербак у своїй великій збірці „Пахощі суцвіття" говорить красномовно, звучно, пристрасно й доречно за нас усіх і ми повинні так же віддано прислухатись до його віщої мови, як він щиро й посвятно виспівує свою душу в цьому вродливому й ідейно наснаженому творі.

Дан Мур

РІДНА МОВА

О, мово рідна, пісне солов'їна,
Коштовний скарбе, світлосте роси, —
В тобі сміється, плаче Україна.
Ти райдужна розграйливість краси.
Степів осонених прослання сонне
І колискова коливи плавба...
В тобі і небо голубе бездонне,
І хвилями хвилюючі хліба.
І розпал гроз і грому гуркотіння,
Порогів реґіт рідного Дніпра...
Шипшини шепіт і жоржин жагтіння,
Ґранітний гамір гребенів Дністра.
Духмяна ніч, зідхання ранку свіже,
Блакитний літа сонцежарний день,
В нім жайворон, жагуче, ніжно ниже
Криштальні трелі в трепоті пісень.
І жниці жаль перлиниться намистом,
І блискіт кіс у пору косовиць,
І перепелів випурхи із свистом,
І підпідьомкання перепелиць.
О, мово мрійна, мово мелодійна!
Тепло пухких, пестливих пелюшок,
Ти колискова пісне чародійна
І перше „мамо", перший ніжний крок.
В тобі гаряче, щедре серце мами,
Безсонні ночі, ніжність і любов
І поцілунки чистими устами,
Жагучий шепіт щирих молитов.
В тобі і юна легкість бистрокрила,
Барвистість мрій і спалахи тривог
І поривання непоборна сила,
І сум невдач, і радість перемог.
Той, хто тебе, дар Бога, забуває
І скарб батьків замінює, мов крам, —
Або тебе не знав він і не знає,
Або себе він забуває сам.

Роман Волчук

БОРИС ЛІСАНЕВИЧ — БАТЬКО МОДЕРНОГО ТУРИЗМУ В НЕПАЛІ

III.

Англійці, своїм звичаєм, мали в Калькутті багато приватних клюбів, в яких колоніяльна еліта імітувала люксусовий стиль життя дворянства колишньої імперії Моґулів. У клюбах зустрічалися чільні члени британської цивільної адміністрації, вищі старшини армії, а теж і представники промислової та комерціяльної плютократії, їх звали „барра сагіб". Очевидно, членами клюбів могли бути тільки европейці; для індійців, хоч і як визначних і багатих, доступу туди не було. Борис мав знайомства з деякими індійськими індустріяльними магнатами, і з їхньою заохотою й підтримкою заходився заснувати перший в Калькутті індійсько-европейський клюб, закупивши з їхньою допомогою колись люксусову але зовсім занедбану палату в серці міста. Її здобували були в 80-их роках XIX століття три вірменські брати-мільйонери, що доробилися маєтків на будівельній спекуляції. Борис запропонував назву „Клюб 300", в чому була імплікація що він буде ще більше ексклюзивний як відомий „Клюб 400" в Лондоні. Між членами-основниками були магараджі з Куч-Біґар, достойний магараджа в Бурдван і його два сини, мультимільйонер, Паркуду і багато інших індійських князівств. Були там теж і европейські та індійські банкіри й промисловці, ексцентричні мільйонери і спортсмени. Контракт та купно будинку був підписаний 6-го грудня 1936 року, а вже 18-го грудня, завдяки подивугідній енерґії Бориса, який змобілізував цілу армію будівельних робітників, декораторів, городників і служби, 600 запрошених гостей взяло участь в епікурейському бенкеті на відкриття клюбу.

На шефа кухні Борис запросив кузина Кіри, Володимира Галецького, відомого шефа готелю Неґреско в Ніцці, колишнього царського офіцера. Знаменита кухня і приємна атмосфера запевнили успіх, і дуже швидко „Клюб 300" став осередком, у якому гуртувалася індійська й европейська еліта не тільки Кальтутти й Бенґалії, але й всієї Індії. Але головною причиною популярности клюбу був сам Борис, ентузіястична й тепла вдача якого з'єднувала все нових гостей.

Одним із них був безмірно багатий магараджа з Дарґанда, власник казкового 10-центиметрового „емеральду Моґулів" і діямантового нашийника Марії Антуанети, для якого Борис переклав з російської мови книжку про царські клейноди. Частину їх магараджа купив був в Ляйпціґу, коли кремлівські володарі продавали дорогоцінності за тверду валюту. Гостював там теж Аґа-хан, духовий провідник мусулманських ізмаїлів, який, як показалося, знаменито володів російською мовою і залюбки проводив вечори з Борисом за розмовами на тему що була їм обом близька: добру їжу.

Між найближчими приятелями Бориса, що часто бували в клюбі був магараджа молодого князівства Куч Біґар на прикордонні Індії й Непалю, і непальський генерал із довгим прізвищем Магабір Шумшер Джанг Багадур Рана. Через нього Борис пізніше познайомився з молодим королем Непалю і пов'язався з революцією, яка остаточно зробила його дійсним володарем країни. Магабір, один із менш значних членів аристократичного клану Ранів які ціле століття автократично володіли Непалем, був призначений на службу в одній з далеких непальських провінцій, що фактично була місцем його екзилю. Звідтіля Магабір перенісся на півперманентне перебування у Калькутті, де, вміло заінвестувавши своє чимале майно, він зміг пізніше фінансувати рух за звільнення Непалю з-під влади Ранів, його вуйків.

Другий із „трьох мушкетерів", магараджа з Куч-Біґар, 22-літній молодець, вихований у Гаррові і Кембріджі, був прототипом блискучого маґната і одним з найбільш популярних світочів калькуттського товариства Знаменитий грач в польо, теніс і крікет, він передовсім був відомий з полювань на тигрів і носорогів, що відбулися в його князівстві, в яких брали участь найвищі потентати Індії та запрошувані европейські аристократи.

Швидко „Клюб 300" став одною з інституції Калькутти, що гуртувала молодих, безжурних людей — індійців і европейців — обдарованих матеріяльним багатством і блискучим інтелектом, яких об'єднувала невгамовна життєрадісність. Борис, як постійний секретар клюбу, із знаменитим відчуттям смаків його космополітальних членів, дбав про все нові удосконалення, оркестру, піяністів, що давали щонедільні концерти, екзотичних музикантів з тихоокеанських островів. Його зайняття все ще залишали йому доволі часу на теніс і ґолф та щосуботні кінські перегони на калькутському гіподромі, де він культивував свої широкі знайомства.

Лови на „велику звірину"

Відхиленням від цієї рутини життя у Калькутті були для Бориса полювання на „великого звіра", які влаштовував у своїх володіннях його молодий приятель магараджа Куч-Біґар; у той час Індія була ще у великій частині покрита джунглями й дикими степами, в яких вільно жили звірі, які часто наносили шкоду населенню довкільних сіл. Але, згідно з февдальним порядком, простим селянам було під загрозою суворих кар заборонено вбивати хижаків у лісі, що належали раджам, та й немали селяни для цього зброї. Отже, щоб звільнити їх околицю від напастливих леопардів та тигрів, що любили живитися їхніми буйволами, а нерідко нападали й на людей, (як про це писав Кіплінг у своїй знаменитій „Книзі Джунглів"), мусіли вони звертатися з проханнями до своїх володарів. Отак полювання на тигрів стало спортом і розвагою для місцевих раджів та запрошуваних ними гостей.

Продовження буде.

Пастирська праця Єпископа Паїсія в Арґентіні і Параґваї

Від 10 до 16-го березня ц.р. Блаженніший Митрополит Мстислав в асисті Єпископа Паїсія відбули пастирську візитацію в Аргентіні, зі заміром продовжувати її по всіх парафіях епархії УАПЦ в Південній Америці.

В Буенос Айресі 13-го березня ц.р. в ділових нарадах з управою братства св. Покрови і з представниками всіх парафій УАПЦ в Аргентіні, Бразилії і Параґваї, а також з адміністратором епархіяльного церковного управління консисторії УАПЦ в Куритибі, Бразилія, Блаженніший Митрополит Мстислав оголосив своє рішення про тимчасове призначення Єпископа Паїсія своїм вікарієм на епархію УАПЦ в Південній Америці, з осідком в Буенос Айресі.

В тому часі було також вирішено, що Владика Паїсій розпочне свою працю в Аргентині щойно на початку травня, бо несподівані обставини його змусили остатися на цілих 6 тижнів у Параґваї.

За час свого побуту в Енкарнасіоні в Параґваї Владика Паїсій мусів перейти хресний вогонь своєї пастирської діяльности як новохиротонізований єпископ. Якраз після смерти св. п. о. М. Щербака всі п'ять парафій в Параґваї раптом осиротіли. Отже виникли вимоги до Владики: давайте негайно священика, давайте негайно п'ятьом парафіям і їх вірним духовну опіку, відслужіть всі великодні відправи і Архиєрейські Служби Божі і то всі в той самий день і у всіх церквах. Крім того розмови, відвідини, прийняття, зустрічі в товариствах і з представниками влади та преси, бо це ж така рідкісна нагода для парафіян мати великого ієрарха своєї рідної Церкви.

Але Владика Паїсій не заломився під навалом праці. Навпаки, він там чувся у всьому так, якби був у далекому українському селі, бо той же сам нарід, та сама мова, між старшими і дітьми, та сама віра, серце і душа. З молитвою і з небувалим зусиллям духовим і фізичним вдалося йому лишити по собі гарний спомин у дорогих своїх парафіян.

Ще там же, у Параґваї, визріла думка потреби негайного скликання епархіяльного собору, на якому б, крім інших тем, поставлено було б кардинальну точку: створення фундації підготовки церковних працівників для епархії УАПЦ в Південній Америці.

Ця фундація, задумана на широку скалю, масового характеру, з малими членськими вкладками на банковім конта, має охопити всі країни діяспори, бо її завданням буде підготова кадрів церковних працівників для УАПЦ в цілій Південній Америці. Членами її будуть особи, що скінчили 18 років життя, парафії, організації чи інституції освітнього, культурного чи економічного характеру, в межах української діяспори. Всі інші подробиці діяльности фундації будуть подані у пресі. Відповідний статут і правильники фундації будуть затверджені на найближчому V соборі, що скликається 28-30-го липня ц.р. в Енкарнасіоні, в Параґваї.

По цій місійній праці в Параґваї Владика Паїсій повернувся до Аргентіни 4-го квітня і опинився перед не менш тяжким завданням: розв'язати питання браку священиків у чотирьох церквах і усунути досить поширене збайдуження серед громади до виконування релігійних потреб.

Обі теми практично вимагають від Владки Паїсія того самого розв'язання, що й у Параґваї. Треба підготовити вже старших кандидатів на священиків і висвятити їх.

Піднесення релігійного активности серед членів братства і громади не може довго чекати, і Владика береться за це відразу. Разом з о. І. Демчуком вирішили увійти в контакт зі всіма парафіянами і їх братствами і відбути там Служби Божі і належні треби.

По приїзді до Буенос Айресу, 7-го травня, Владика Паїсій відслужив разом з о. І. Демчуком торжественну Архиєрейську Службу Божу в церкві св. Покрови, катедрі Єпископа Паїсія. Це й була інавгурація місійної праці в Буенос Айресі. В церкву зійшлося повно народу. Диригент В. Білик і його хор гарно співали, так що інавгураційне Свято вилало небувало чудово й урочисто.

Були також відправлені урочисті спільні поминки, з пасками і крашанками по померлих членах братства і їх рідних.

Після церковних відправ було всіх запрошено до братського сальону на прийняття з нагоди започаткування пастирської праці у своїй епархії Єпископом Паїсієм.

На це прийняття запрошено епарха української католицької церкви єпископа Сапеляка, голову української центральної репрезентації Богдана Ковалея і представників від товариств „Просвіти", „Відродження", представництва УНР в Аргентіні, Союзу Українок і жіночих організацій при „Просвіті" і „Відродженні" і представників організацій молоді.

Всіх щиро вітав і всім щиро дякував голова братства Вітковський, що був рівночасно зі своєю дружиною Євгенією організатором і господарем прийняття.

Після привітальних промов взяв слово Єпископ Паїсій. Говорив про конечність застосування законів, переданих апостолами, в нашому щоденному житті. Зі своєї довголітньої праці на церковній ниві черпав приклади, коли і в найбільш трудних і небезпечних ситуаціях ті закони здійснювалися. Молімся і не піддаваймось зневірі, працюймо щиро, віддано, а ціль буде осягнена. Він закликав свою паству до стійкости в цій вірі.

Після промови вибухли рясні оплески, а хор проспівав „Іспола еті деспота" і „Многії літа".

У своїй привітальній промові Єпископ Сапеляк порушив тему співпраці так близьких між собою двох епархій — православної і католицької. Особливо підкреслював, що між ними ніколи не було ніяких непорозумінь з переходом з одного до другого віровизнадання, і що відколи існує тут українська еміграція, завжди існувала гармонійна співпраця між вірними обох церков, особливо коли будувалися храми чи культурно-освітні доми, чи відбувалися візити до Аргентіни високих ієрархів.

Зібрані також довго вітали Владику Сапеляка і його особу, а хор заспівав архиєрейське Іспола еті деспота.

При кінці прийняття говорив Міровський про старинний український звичай великодніх поминок, день яких також обходжено.

Національним гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено цей зворушливий день.

Микола Лівша

„ГІМАЛАЇ В ГАНТЕРІ" У ҐАЛЕРІЇ Я. ВИЖНИЦЬКОГО

Гантер, Н.Й. — Тут в неділю, 2-го липня ц.р., о год. 3-ій по полудні відбудеться у власній галерії напроти гостинниці „Ксеня" відкриття виставки картин Ярослава Вижницького „Гімалаї в Гантері". Виставка буде відкрита впродовж літнього сезону.

ПРО ДЕЯКІ ДРУКАРСЬКІ ЧОРТИКИ

У статті Миколи Барабоняка п.з. „'Глобал Вілледж' і ми" („Свобода" ч. 117, з 23-го червня ц.р.) треба читати: „хоч ще й не формально країни Спільного ринку...", як теж має бути: „...що Маршал МекЛюген був прав", чи повинно бути: „там на порозі XXI сторіччя намагаємось укласти політичне мислення й аспірації у той лад...", як також треба читати: „...парубки з 'того кінця' 'пантрують', щоб верх не взяли хлопці з 'тамтого кінця села' ".

У ЧЕХО-СЛОВАЦЬКОМУ МІСТІ Усті-над-Орлицею відбувся суд над незалежним видавцем Францішеком Стареком. 36-річний Ф. Старек, який видавав журнал „Вокно", засуджений на два з половиною роки позбавлення свободи. Після відбуття покарання він буде протягом двох років перебувати під наглядом властей і щодня реєструватися в міліції. Його помічниця Іва Войткова засуджена на рік в'язниці умовно. Від 1975 року Старек уже двічі перебував в ув'язненні за свою незалежну видавничу діяльність. Крім журналу „Вокно" видавництво Старека друкувало книжки незалежних авторів та інформаційні бюлетені про різні події та діяльність неформальних груп.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ вперше публічно осудив дії уряду іншої країни, що входить у Варшавський Пакт. Виступаючи на закритті міжнародної конференції прав людини, що протягом місяця відбувалася в столиці Франції, голова совєтської делеґації Юрій Кашлєв критично відізвався про спорудження загороди з колючого дроту на кордоні між Румунією і Мадярщиною, осудивши за це режим Чавшеску. „На місці румунів ми б так не поступили", — зауважив совєтський делеґат. Газета „Ню Йорк Таймс" відзначає, що на конференції Румунія опинилася серед країн, які дістали найбільшу кількість докорів за порушення прав людини. Крім того, обурення делеґатів викликали заяви румунського представника про те, що порушення міжнародних угод про права людини, які ставлять у вину Румунії, „є внутрішньою справою" цієї країни.

ТАЇЛЯНДСЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала минулого тижня чотирьох піратів, які вчинили у квітні напад на два човни з в'єтнамськими втікачами біля побережжя Малайзії. Заарештовані признаються у своїх злочинах після того, як їх пізнав єдиний з в'єтнамців, що випадково залишився в живих. Пірати підпливли на своїх човнах до невеликого корабля, на якому було 130 в'єтнамців. Висадившись на в'єтнамський корабель, вони заперли втікачів у трюмі, і забравши все, що можна було, підпалили корабель. Тих в'єтнамців, яким вдалося вибратися з трюму і скочити у воду, таїляндські бандити топили вогнем з револьверів і автоматів, а також добивали ножами і молотками. Хлопець, який врятувався від піратів, був пізніше підібраний іншим в'єтнамським човном і доставлений у Малайзію. Якщо суд визнає піратів винними в усіх пунктах обвинувачення, їм загрожує смертна кара або довічне ув'язнення.

В СТОЛИЦІ КУБИ ГАВАНІ триває судовий процес у справі дивізійного генерала Арнольда Очоа Санчеса, обвинуваченого у контрабанді наркотиків, хабарництві та інших фінансових зловживаннях, які „плямують честь громадянина соціялістичної Куби і офіцера революційної армії. А Санчеса судить військовий трибунал республіки, до складу якого входить 47 генералів і адміралів. Прокуратор трибуналу охарактеризував дії Санчеса як „вищу форму зради" і вимагав смертної кари. Присуд буде оголошений найближчим часом. Врятувати Санчеса може лише помилування, підписане президентом Фіделем Кастро. Процес над Арнольдом Санчесом став сенсаційною подією на Кубі, яка не має за своїм значенням аналогів з часу революції 1959 року.

ЯК ПОВІДОМИВ ПРЕДСТАВНИК командування британської королівської фльоти, гелікоптер військово-морських сил, який базується на кораблі „Аргус", прибув на поклад совєтського моряка, який, як згодом вияснилося, впав з танкера в районі португальського острова Мадейра в Атлантичному океані. Моряк, який повідомив лише своє ім'я (Альберт), провів в океані 18 годин.

КОЛИШНІЙ ПОЛКОВНИК бельгійських військово-повітряних сил Ґі Біне був засуджений до 20 років тюремного ув'язнення за шпигунство на користь СССР. На суді було встановлено, що Біне дістав за секретні матеріяли, які він передав совєтському резидентові, 105 тисяч долярів. Міністер оборони Бельгії Ґі Кум підкреслив, що мотивом злочину були не ідеологічні міркування, а звичайне користолюбство.

ЯК УЖЕ ІНФОРМОВАНО, в половині травня з ініціятиви мадярського уряду був початий демонтаж загороджувальних споруд на кордоні між Мадярщиною і Австрією. Цими днями на запрошення міністра закордонних справ Мадярщини Дьюли Горна у прикордонний район поблизу міста Сопрон прибув міністер закордонних справ Австрії Альоїс Мок. Оба державні діячі, озброєні „кусачками", взяли участь у знищенні останніх метрів колючого дроту, що роз'єднує їх країни.

В СССР...

(Закінчення зі стор. 1)

ним ставленням до Совєтського Союзу. Він також підкреслив, що полюбив вірші Володимира Маяковського.

Той факт, що некролог був названий „Пам'яті М. Є. Орлова" і давав американське ім'я покійного лише в дужках після російського, на якийсь час збив з толку американських коментаторів, які запідозрили, що Савтер був громадянином СССР, якого заслали в ЗСА в юному віці.

В архівах військово-морської фльоти ЗСА дата народження Савтера вказана як 30 січня 1957 року. Точно така ж дата є в поховальному числі газети „Таймс", що виходила у Гаммонді і повідомляла про народження хлопчика на ім'я Ґлен Савтер.

Товариші і викладачі університету Олд Домінійон відкидають версію про те, що Савтер не був корінним американцем. Однак всі сумніви розвіяв у середу, 28-го червня шеф КҐБ Володимир Крючков, який заявив чужинецьким репортерам, які зібралися у залі засідань Верховної Ради СССР, що Савтер був американцем і що на його похорон приїхали зі ЗСА його батько, брат і сестра. Крючков повідомив, що Савтер мав чин майора КҐБ. В кінці він оголосив, що молодий американець покінчив життя самогубством, але підкреслив, що Савтер зробив це не з політичних мотивів, пояснивши, що „його нервова система не витримала напруження".

Голова КҐБ сказав, що коли Савтер ще перебував у ЗСА і працював на совєтську розвідку, „життя його було досить складне". Він зауважив, що американець уже давно почав виказувати ознаки „нервовости", що Савтер був „талановитим, емоційним, чуйним" і його смерть Крючков сприйняв як „особисту втрату", оскільки не раз зустрічався з своїм шпигуном. „Мені дуже жаль, що він помер у 32 роки", — сказав шеф КҐБ.

Совєтський шпигун був похований у військовому секторі кунцевського цвинтаря, де „спочиває" інший совєтський агент англієць Кім Філбі.

У середу, 28-го червня, газета „Ізвєстія" надрукувала нарис про Савтера, проілюстрований двома фотографіями.

Світла...

(Закінчення зі стор. 2)

вольного Фронту — Володимир Мазур і Євген Гановський, і перший із них відчитав довгу заяву-пропозицію та передав цього листа на блянкеті „Організація Українських Націоналістів — Провід", підписав „За Провід Василь Олеськ". Короткий зміст цієї пропозиції: щоби Державний Центр, Тимчасове Правління (на базі Акту 30-го червня 1940 р.), Закордонне Представництво УГВР і Українська Гельсінська Спілка створили разом Всеукраїнський Державний Центр. У-цій пропозиції кажеться, між іншим, що Провід ОУНр чи пак Правління на базі 30-го червня, репрезентує також „елементи Гетьманської Держави і Секретаріят УГВР". Хто визнається в мозаїці наших організацій і їхніх верхівок — може сумніватися, чи воно дійсно так. Ця обширна заява-пропозиція, мотивована гарними патріотичними фразами і назверх вигладає, що це позитивне змагання до нової консолідації. По суті зміст інший.

1. Чи можна ставити знак рівности між всіма тими переліченими установами, зокрема й особливо між демократичним різнопартійним Державним Центром і однопартійним Правлінням на базі Акту 30-го червня? Як правильно висловився один поважний діяч, делеґат на сесії, пропозиція ОУНр „врізує нитку леґітимности, на які спирається УДЦентр". 3. Цілком смішно навіть думати, щоб таку пропозицію прийняла Українська Гельсінська Спілка: табір ОУНр веде пресову компанію проти діячів цієї Спілки. Ті злука з усіма тими верхівками, які проскрибовані в СССР, дала би тільки формальну причину для масових репресій. Ліквідувати УДЦентр ради „консолідації" з ОУНр? Автор цих рядків не почув ані одного голосу, при хильного цій заяві-пропозиції.

Годі промовчати й деякі недоліки. Верхівка УДЦентру підготовляла сесію. Кожний делеґат дістав течку з різними актами й картками на бенкет та харчування. Але головний тягар праці таки виконувам делеґат Ради Прихильників із Виборчого сектора інж. Всеволод Саленко. Вгорі названо двох високих православних духовників, які відправили Молебень, а їх не запросили на бенкет, та це не зі злої волі, а просто внаслідок відсутности підготови сесії в подробицях. Проф. Любомир Винар зробив у доповіді на бенкеті різкий полемічний зворот на ближче неназваного іншого професора і неназваних публіцистів. Коли б навіть по суті признати професорові прав ду — це не було місце для таких порахунків. Професор Ярослав Рудницький до сесії голова уряду, отримавши від предсідника сесії Миколи Суховерського голос для мотивації своєї кандидатури на віцепрезидента, закінчив промову словами: „Великі діла вимагають великих людей". Після голосування, — на 86 голосів — Микола Плавюк дістав 52 голоси, а Ярослав Рудницький — 32.

Дехто із звітодавців виявив прикметне українцям захоплення у гурра-патріотичній фразі й у патетиці, зайвій на такому зібранні. Та все це не були глибокі тіні чи якісь політичні промахи. Це були лиш дисонанси, які не здеквідитували цілої сесії ані того священного символу, яким є Державний Центр УНР в екзилі. Помилятись — це людська річ.

ПОЧИНАЮЧИ ВІД ПОНЕДІЛКА, 26-го червня, совєтська телевізія припинила прямі репортажі з засідань Верховної Ради СССР. Совєтське пресове агентство ТАСС вказує, що ці денні передачі „відривали людей від праці". Під час передачі засідань, сказано у коментарі ТАСС, продуктивність праці падала на 20 відсотків.

Ділимося сумною вісткою з членами Пласту і всією українською громадою, що дня 25-го червня 1989 р. відійшов на Вічну Ватру в Денвер, Кол.

сл. п. пл. сен. керівництва

Леонід Бачинський

член 1-го Куреня УПС ім. О. С. Тисовських, пластовий виховник і провідник, організатор Пласту на Закарпатті.

ПОХОРОНИ відбудуться на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. в дні 1-го липня 1989 року.

Родині складаємо щирі вислови співчуття.

Головна Пластова Рада
Головна Пластова Булава

Українське Академічне Козацтво „Чорноморе" у Філядельфії, Па.

ділиться сумною вісткою зі своїм Членством та Українським Громадянством, що 27-го червня 1989 р. у місті Філядельфії, Па. відійшов у Вічність

бл. п. мґр прав

Володимир Гнідей

на еміграції учитель, вищекваліфікований урядник обезпеченевої організації та урядник центрального поштового уряду у Філядельфії.

ПОХОРОН відбудеться у суботу, 1-го липня 1989 р. о год. 9-ій рано із заведення Насевича, 109 E. Tabor Rd. на Oakland Cemetery у Філядельфії, Па.

Сестрі, Синові, Донці і Внукам та ближчій і дальшій Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

СТАРШИНА

ПЛАСТОВИЙ МУЗЕЙ у Клівленді, Огайо

ділиться з пластовими Друзями сумною вісткою, що відійшов на Вічну Ватру, прожившов 93-річний шлях плодовитого громадського життя, основник і довголітній керівник Музею

сл. п. пластун сеньор керівництва

Леонід Бачинський

вельмизаслужений пластовий провідник і виховник на Закарпатті, в Галичині і на еміграції.

Упокоївся Він в Денвері, Кол. в неділю, 25-го червня 1989 року, а ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 1-го липня ц. р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Достойній Опечаленій Дружині Пані Наталії вислови глибокого співчуття складає

УПРАВА ПЛАСТОВОГО МУЗЕЮ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ І МАМИ

бл. п.

ЕМІЛІЇ КОРНИЛО

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

18-го липня 1989 р. о год. 8-ій рано в церкві св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш.

Просимо в цей день помолитися разом з нами за її душу.

В глибокому смутку:
муж — ІВАН
і Син з дружиною

В ТРЕТЮ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІДНІСТЬ нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього МУЖА, ТАТА І ДІДУСЯ

бл. п.

Сильвестра Мацкевича

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 9-го липня 1989 р. о год. 12-ій полудня в церкві св. Андрія в Bloomingdale, Ill.
300 Es. Army Trail Road

Про молитви за спокій душі Покійного просить
дружина — КАТЯ з Родиною

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, розсіяними у діяспорі, що дня 18-го червня 1989 р. відійшов у Вічність в Гартфорді, Конн. наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

ЯКІВ НЕСТЕРУК

син станиславівської землі, колишній учитель, управитель та інспектор шкіл Отинійського району, голова Сільського Господаря, член парохії св. Архистратига Михаїла в Гартфорді, УККА, активний член Управ УНДому, довголітній член Управи 277-го Відділу УНС та Управи Нюгейвенської Округи УНС в Ню Гейвені, Конн. і довголітній, активний член Управи 5-го Відділу ООЧСУ в Гартфорді, Конн. проживши 77 років.

Залишив у глибокому смутку:
дружину — МАРІЮ (з ЛАЩУКІВ)
доню — ЮЛІЮ
синів — ЯРОСЛАВА
ЗЕНОНА з дружиною ДАНОЮ ЛІ
внуків — ХРИСТЮ, МАРГАРЕТУ, ДІДРУ і АНДРЕЮ
та ближчу і дальшу Родину в Україні, Америці, Польщі та Австралії

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, дня 20-го червня 1989 р. о год. 7-ій веч. у похоронному домі Талярського при 380 Мейпл Авеню в Гартфорді, Конн. та 21-го червня 1989 р. о год. 8:15 ранку з того ж заведення в українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла при 125 Ветерсфілд Авеню в Гартфорді, Конн., а опісля на українському католицькому цвинтарі св. Івана Хрестителя в Гластонбері, Конн.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на літній сезон на Союзівці запляновано такі турніри:

8- 9-го липня — УСЦАК-Схід
12-13-го серпня — Подвійні ігри
1- 4-го вересня — Крайові чемпіонати УСЦАК
16 і 17 вересня — Пласт „Чорноморці" — Подвійна гра
7- 8-го жовтня — КЛК.

Загальні збори Інституту-Заповідника М. Шашкевича

Вінніпег. — Тут 24-го квітня ц. р. в залі читальні „Просвіта" відбулися звітні загальні збори Інституту-Заповідника Маркіяна Шашкевича, на яких присутні запізналися не тільки з видавничою діяльністю Інституту-Заповідника, але й з його фінансовим діловодством та плянами на майбутнє.

Загальні збори співпали з 25-літтям видавання „Шашкевичіяни", збірника Інституту-Заповідника та його „Бібліотеки - Шашкевичіяни". Це дало нагоду організаторам шашкевичівського центру вложити увесь їхній дорібок у видавничій ділянці. Два великі столи були заложені збірником „Шашкевичіяна". На окремому столі були видання самвидаву з України, а серед нах видніли такі видання, як „Велич і краса Русланових Псальмів", „Наслідця Великого Володимира і Мудрого Ярослава", „Котрого серце всьому світу серце", „В пам'ять вічную буде праведник", „Хто сіє в сльозах з радістю буде жати", „Небуденні пісні", „Радуйся, Підлисецька Горо Біла", або „Чатанка про маленький, замріяний, принадний український рай" та два примірники „Як там жив я ще маленький".

Звіт з п'ятирічної каденції подав голова кураторії Інституту-Заповідника д-р Михайло Марунчак, констатуючи, що в касових приходах занотовано 32,330 дол. 96 центів, в розходах 19,532.40. Все це переважно пожертви щедрих подвижників о. Маркіяна, а серед нах були такі, які оплатили своїми коштами видання „Шашкевичіяни", як д-р Роман Смик з Ковл Сиfі, ЗСА, св. п. Мирослав Співак з Вінніпеґу (повністю оплатив перше число „Шашкевичіяни) й інші.

Інститут-Заповідник влаштував низку доповідей та конференцій в співпраці з канадською УВАН. Служив теж інформацією й матеріялами для шашкевичезнавців з України. Видав ювілейну „Русалку Дністрову" з нагоди 150-річчя її первісної появи. В підготові є розвідка „Шашкевичіяна на Заході" та „Маркіян Шашкевич — Біо-Бібліографічний покажчик", в якому також подано бібліографічні позиції, які в Україні були промовчувані або були на політично-ідеологічному індексі. Звітуючий голова поінформував теж про працю „Заповідника о. Маркіяна Шашкевича" в Галіфаксі, Англія, яку розгорнув там його ініціятор і голова о. митрат Микола Матичак. Оба осередки, вінніпезький і галіфакський близько співпрацюють. Інформуючи про шашкевичіяну на рідних землях, голова підкреслив, що культ о. Маркіяна в Україні значно піднісся останніми роками завдяки українським поетам та письменникам. Припускати треба, що це діється наслідком відчуття трагічного стану української мови під цю пору, який нагадує кожному часи Маркіяна Шашкевича з першої половини XVIII століття, коли українська мова зникла навіть з церковних проповідальниць на Західній Україні.

Після звіту голови кураторії відчитано звіт голови контрольної комісії Андрія Ґосподина. Звітування покривалося з контролею діловодства і на підставі внеску контрольної комісії уділено звітуючій кураторії абсолюторію зі словом окремої подяки за віддану працю.

На внесок номінаційної комісії в складі: ред. А. Курдидик, Григорій Данько та Степан Рогатинський загальні збори вибрали одноголосно такий склад кураторії Інституту-Заповідника: о. Михайло Квятковський, мгр Василь Матвіїв, Катерина Янківська, мгр Олена Негрич, Юрій Гнатюк, Андрій Шепертицький, Зенон Круцько і Степан Рогатинський. Кураторію й надалі очолив д-р Михайло Марунчак. До контрольної комісії ввійшли: Андрій Ґосподин, Семен Козелко і Володимир Берестянський.

Під кінець загальних зборів д-р Михайло Марунчак, який вже 12-ий рік очолює Інститут-Заповідник, з'ясував деякі нові проєкти праці установи. Одні з перших — це перевидання дещо зі самвидаву, який наспів з України. Він теж обговорив плян зібрати й видати всю музичну творчість, де твори Маркіяна Шашкевича положено на музику. Видати окреме видання про о. Маркіяна для молоді. З'ясовано також й інші проєкти. Зборами провадив о. Микола Косарчин з Чикаґо, секретарювала Катерина Янківська. Збори пройшли в дуже діловій атмосфері. На збори з нагоди 25-ліття „Шашкевичіяни" наспіла низка привітів: від Владики Працика з Австралії, з Англії від о. митрата Миколи Матичака, від Українського Музою з Клівленду вітав Степан Кікта, від Патріярхального Товариства з Гамільтону мгр Павло Копачівський, д-р Богдан Казимира з Ріджайни з Едмонтому Гр. Йопик та інші. В привітанні від імени дирекції філологічної секції Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА професор Василь Лев та Леонід Рудницький, висловлюючи признання кураторії Інституту-Заповідника за працю, підкреслили, що праця Кураторії „приносить велику користь для сучасних і майбутніх поколінь, дослідників нашої духової історії".

М. Г. — ор

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Юні українські футболісти з Києва відвідали ЗСА

У київській „Спортивній Газеті" під заголовком „Амбасадори з 'Динамо' " недавно появилася згадка, в якій автор Ю. Козенко коротко описав поїздку юних українських футболістів до ЗСА, їх участь у великому футбольному турнірі в Далласі, Тексас, де виступало 135 дружин з різних країн світу. Після цього турніру українські юнаки відвідали Клівленд, де змагалися з місцевим юнацьким клюбом „Іст-Вест Саккер Клаб". Про перебування українських юнаків у Клівленді Козенко згадав такими „скромними" словами:

„...І тут теплі зустрічі, сувеніри, спільні вечори відпочинку. Особливо задушевно спілкувалися з вихідцями з України, які свого часу осіли на американській землі..." В загальному, крім тієї скромної згадки, опис поїздки українських юнаків до ЗСА написаний в тоні, як за часів сталінщини-брежневщини. Ні словом не названо, що це були українські юнаки, їх названо „динамівськими", зовсім промовчано щире, братнє прийняття київських юних гостей, що його влаштувало УАСТ „Львів" Клівленд. Виглядає, Козенко радше був режимним „ангелом хоронителем", як дійсним і совісним репортером.

Як в дійсності виглядала зустріч українських юнаків з Києва із спортовцями УАСТ „Львів" Клівленд описує член Управи „Львова" Іван Росул.

(от)

Клівленд (І.Р.). — Використовуючи передишку після міжнародного футбольного турніру в Далласі, Тексас, юнаки київського „Динамо", згідно із запрошенням місцевого „Іст-Вест" клюбу приїхали до Клівленду 26-го березня ц.р. В той сам день на спортових сторінках місцевої американської преси та летючках появилася реклама про футбольні змагання „російських" футболістів з Києва з клюбом „Іст-Вест".

Довідавшись про це, вже в наступному дні репрезентанти УАСТ „Львів" (О. Росул, І. Росул і А. Футей) зконтактувалися з проводом київської дружини, домагаючись зміни-спростування в газетних оголошеннях, летючках і радіо, адже вони не є жодною російською футбольною командою! Крім цього „Львів'яни" запропонували розмістити київських юнаків при місцевих українських родинах, домах. До речі, це перший раз в історії клюбів СССР змагунів дозволено розміщувати по приватних домах. На жаль, їх розмістили по американських домах.

Якщо йдеться про першу справу, тобто фальшиву рекляму, то провід київської дружини оправдувався, мовляв рекляма не є в їхніх руках, але вони постараються ситуацію змінити! Внаслідок цього в наступних днях, 29-30-го березня, найбільш почитній місцевій газеті „ПлейнДілер", як також і в деяких, але не усіх периферійних газетах, зміст спортових оголошень, летючок і радіо-реклямами, змінено з „рашен" на „юкрейніян". У світлі згаданих змін провід УАСТ „Львів" рішив запросити київських юнаків по змаганнях з „Іст-Вест" клюбом на зустріч-вечерю. Але тут натрапив на комплікації: виявилося, що з якихось невияснених причин не було вільних заль-приміщень для прийняття українських юнаків. Та завдяки зрозумінню і великодушности отця шамбеляна Ревтюка, пароха катедри св. Йосафата в Пармі (який, до речі, відпустив залю безплатно, за що належиться йому подяка) зустріч-вечеря з місцевими українськими спортовцями, громадянством і київськими юнаками таки відбулася!

Після офіційного привітання автором цього допису при смачній вечері та дружній атмосфері присутні на залі познайомилися, обмінялися адресами, дарунками та дуже приємно забавлялися до пізньої ночі. При відході гості зазначили, що дійсно почувалися як у себе вдома і що це була найкраща частина їхнього перебування в Америці! Наступного дня вранці „Львів'яни" Осип Росул, Андрій Футей і Левко Голубець прощали київських юнаків на клівлендському летовищі, а Іван Росул в додаток роздав проводові київських юнаків додаткову кількість емблем „Львова" та десять примірників книжки з української Спортової Олімпіяди у Філядельфії. Побажавши щасливої дороги, успіхів та надії на скору зустріч, УАСТ „Львів" Клівленд попрощав цих небуденних наших гостей.

Якщо йдеться про самі змагання, що відбулися 30-го березня ц.р. на стадіоні Клівлендського університету при участі численної публіки, у великій більшості української, що прибула із синьо-жовтими прапорцями, то ще перед грою відіграно американський та гимн Української ССР (а не СССР). Після цього представники УАСТ „Львів", змагунка Мотря Оришкевич та футболіст Андрій Футей, вітали українських юнаків традиційним хлібом-сіллю і китицею квітів, а наймолодші, 10-річні футболісти „Львова", під проводом Романа Ганича вибігли на площу та передали кожному київському футболістові синьо-жовту емблему „Львова". Заповідач при мікрофоні Ігор Олексів ще раз привітав українських юнаків від українців Клівленду українською мовою та пояснив присутнім англійською мовою про процедужу на площі, вітання „хлібом-сіллю".

Не зважаючи на погану погоду — падав дощ зі снігом, розмокле грище, українсъкі юні футболісти імпонували технікою гри, точними подачами, дисциплінованістю, швидкістю та фізичною витривалістю. В першій половині гра проходила під воротами „Іст-Вест" клюбу. Оборонці гостей підходили до половини грища, але у випадку потреби були спроможні вернутися в час на свої позиції та елімінувати довгі подачі і спорадичні наступи суперника. Взагалі, київська дружина реагувала відповідно до ситуації. Вислід половини 1:0 для українських юнаків.

Після перерви „Іст-Вест" дружина частіше ґостювала під воротами київської дружини, але усі їхні наступи енергійно елімінували оборонці і воротар Києва, які, як і всі змагуни дружини, були у надзвичайній фізичній кондиції. Від вищої поразки „Іст-Вест" клюбу врятував його знаменитий воротар. В загальному, київська дружина виявилась в цих змаганнях на клясу вище своїх суперників, як технічно, так і кондиційно. Адже вони тренуються шість днів в тижні, два рази в день! Для порівняння місцеві футболісти тренують два рази в тиждень. Київські юнаки під кожним оглядом дорівнюють нашим дорослим дружинам.

Із заміток київських гостей на сході ЗСА дружини сильніші. Якщо йдеться про українську мову, то майже всі київські юнаки, за виїмком трьох добре володіють рідною мовою. На жаль, в часі тренінґу, гри чи вказівок, як за брежнєвських застійних часів, користуються мовою „старшого брата". Це, мабуть, з волі російських спортових політруків та власних перевертнів. Управа „Львова" дякує всім людям доброї волі, які в будь-який спосіб причинилися до успіху цієї рідкісної і знаменної зустрічі.

* * *

З листів до редактора „Спортових Вістей" у „Свободі":

Дорогий Пане Редакторе!

Спортовий контакт з українськими спортовцями — під сучасну пору — дуже потрібний. На таку ціль потрібні гроші. Управа УСЦАК повинна проголосити „Фонд спортових зустрічей" чи щось подібного і я перший складаю на той фонд суму 50 дол. Я певний, що наші спортовці радо зложать пожертви на цей фонд. Щиро вітаю. Ваш

Е. Жарський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 16-го ЛИПНЯ 1989 р.

Вілліямставн, Н. Дж. Річні збори 261-го Відд. — Т-ва „Україна" о год. 9:30 ранком, після Богослужечня в залі парафії української католицької церкви свв. Петра і Павла при Блек Горз Пайк у Вілліямставні, Н. Дж. Просимо всіх членів взяти участь у цих річних зборах. — П. Арктотин, секр.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ОСТАП КАЧОР, член УНС Відд. 399-го Т-ва „Леви" в Чикаго, Ілл., помер 7-го грудня 1987 року на 82-му році життя. Нар. 1905 року в Україні. Членом УНС став 1948 р. Залишив у смутку сина інж. Олега з дружиною Оленою, доньку Данку з мужем Генрі, внучку Дасю з мужем і правнучкою Елизабет, внука Павла, сестер Іванку Кашубу і Наталку Флак з родинами в Канаді та Стефанію в Україні. Похорон відбувся 10-го грудня 1987 року на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Роман Б. Припхан, секр.

Отець ЙОСИФ ЛУКАСЕВИЧ член УНС Відд. 484-го ім. Тараса Шевченка в Ютиці, Н.Й., помер 25-го листопада 1987 року на 81-му році життя. Нар. 1907 року в с. Задубрівці, Україна. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку дружину Наталію, доньок — Звениславу Соммерс з мужем Павлом, Оксану Полон з мужем Лавром; внуків — Христину Грубий з мужем Яремою, Адріяну Полон з мужем Борисом, брата о. Дениса в Україні, ближчу і дальшу родину в Україні, Амерції й Канаді. Похорон відбувся 28-го листопада 1987 року з церкви св. Володимира Великого в Ютиці на парафіяльний цвинтар у Вайсборо, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Запаранюк, секр.

ЮРКО ГАЛАМАЙ, член УНС Відд. 336-го Т-ва „Сокіл" в Клівленді, Огайо, помер 9-го лютого 1989 року на 76-му році життя. Нар. 2-го грудня 1913 року в Бережанах, Україна. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку ближчу і дальшу родину, приятелів і знайомих. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

СТЕФАН МАСНИЙ, член УНС Відд. 506-го Т-ва „Золота Липа" в Амгертбургу, Онт., помер 14-го лютого 1988 року на 61-му році життя. Нар. 1926 року в селі Долиняни, пов. Рогатин, Зах. Україна. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку дружину Йосифіну, дочок Дасю і Христину та сина Стефана мол. Похорон відбувся 18-го лютого 1988 року на цвинтарі св. Івана в Амгерстбургу, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Масний, секр.

ІВАН ДЕМКІВ, член УНС Відд. 194-го Т-ва „Свобода" в Ню Йорку, Н.Й., помер 8-го травня 1989 року на 80-му році життя. Нар. 1908 року в Журавні, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 11-го травня 1989 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Олександра Юзенів, секр.